

МЕДИЧНА ОСВІТА

УДК 378.147+371.21

*Багрий М.М.***Поетапність підготовки до складання інтегрованого ліцензійного іспиту «Крок 1. Загальна лікарська підготовка»**Кафедра патоморфології та судової медицини (зав. каф. – проф. Михайлюк І.О.)
ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

Резюме. Система ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок 1» є комплексом засобів стандартизованої діагностики рівня професійної компетентності, що є складовою частиною державної атестації студентів.

Мета роботи: аналіз ефективності підготовки студентів III курсу медичного факультету зі спеціальності «Лікувальна справа» та «Педіатрія», які навчаються в Івано-Франківському національному медичному університеті (ІФНМУ), до складання ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок 1. Загальна лікарська підготовка».

В ІФНМУ під час проведення практичних занять використовуються, окрім усного опитування, оцінки самостійної аудиторної роботи, тестові завдання з акцентуацією на завдання типу «Крок 1». Запорукою успішного складання інтегрованого ліцензійного іспиту «Крок 1. Загальна лікарська підготовка» є використання на практичних заняттях і підсумкових модульних контролях тестових завдань, які входять до банку даних завдань ДО «Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація» при Міністерстві охорони здоров'я України» і до екзаменаційних буклетів «Крок 1».

Особливою формою внутрішнього контролю знань студентів в ІФНМУ є «ректорський контроль якості навчання», який проводиться в основному з метою оцінки залишкового рівня знань студентів з навчальної дисципліни або окремого її модуля з наступним аналізом та узагальненням; перевірки готовності студентів до складання ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок» та з метою формування «групи ризику».

Таким чином, поетапне тестування (практичне заняття – підсумковий модульний контроль – ректорський контроль) є запорукою успішного складання інтегрованого ліцензійного іспиту «Крок 1. Загальна лікарська підготовка»; проведення ректорських контролів і консультативних занять зі студентами «групи ризику» дозволяє покращити рівень підготовки до іспиту та сприяє досягненню більш високих результатів.

Ключові слова: ліцензійний інтегрований іспит, тестовий контроль знань, тестування, рівень засвоєння знань.

Тестування є сучасним об'єктивним методом контролю знань студентів [4]. В умовах кредитно-модульної системи організації навчання у вищій школі зростає значення тестового контролю на кожному етапі навчання. Відповідно до результатів попереднього тестування здійснюється цілеспрямована корекція процесу навчання з урахуванням можливостей кожного студента при складанні завдань для самостійної й індивідуальної роботи. Поточне тестування проводиться на аудиторних заняттях з метою коригування навчальної діяльності студентів, стимулювання інтересу до навчання, формування почуття відповідальності. Тести тематичного контролю передбачають перевірку, оцінку та корекцію засвоєння знань. Вони проводяться після вивчення тієї чи іншої теми або змістового модуля. Підсумковий тестовий контроль проводиться в кінці кожного модуля з метою об'єктивної оцінки засвоєння знань студентів за поточний період.

Проблема об'єктивної оцінки знань студентів має важливе і багатопланове значення. Достовірні та якісні інформації про кінцевий результат педагогічної діяльності потрібні також викладачам для самооцінки рівня викладання матеріалу та можливої корекції своєї навчальної і методичної діяльності.

Тестовий контроль як засіб оптимізації навчального процесу набув у ВУЗах значного розповсюдження. На сьогодні доцільність використання тестів визнана у різних галузях науки і вже не є предметом дискусії.

Тест – стандартизований метод визначення рівня підго-

товленості студента. Під час тестування всі учасники отримують однакові завдання, перебувають в однакових умовах і оцінюються згідно зі стандартними критеріями оцінювання відповідей. Такий підхід до організації контролю знань дозволить встановити відношення порядку між учасниками відповідно до їх освітнього рівня, об'єктивно визначити рейтинг кожного студента [1].

Система ліцензійних інтегрованих іспитів є комплексом засобів стандартизованої діагностики рівня професійної компетентності, що є складовою частиною державної атестації студентів, які навчаються за спеціальностями напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація», та лікарів (провізорів), які проходять первинну спеціалізацію (інтернатуру) у вищих закладах освіти незалежно від їх підпорядкування. Ліцензійні інтегровані іспити проводяться відповідно до «Положення про систему ліцензійних інтегрованих іспитів фахівців з вищою освітою напрямів «Медицина» і «Фармація», затвердженого наказом МОЗ України №251 від 14.08.1998, «Положення про організацію та порядок проведення державної атестації студентів», затвердженого наказом МОЗ України №53 від 31.01.2005 та відповідно до державних стандартів вищої освіти.

Саме успішне складання цього іспиту визначає якість медичної освіти, відповідність державним стандартам вищої освіти та встановлює мінімальний рівень професійної компетентності фахівця відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня [2].

Метою ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок 1» є встановлення відповідності професійних знань і вмінь студентів мінімально необхідному рівню кваліфікації згідно з вимогами державних стандартів вищої освіти.

«Крок 1» – іспит із основних фундаментальних дисциплін (біологія, нормальна анатомія, гістологія, нормальна фізіологія, біохімія, патологічна фізіологія, патоморфологія, мікробіологія, фармакологія), який складається наприкінці III курсу навчання.

Окремими університетами розроблені власні підходи до організації та вдосконалення підготовки студентів для складання ліцензійних іспитів, зокрема розроблені методичні рекомендації для студентів з підготовки до ліцензійних інтегрованих іспитів [3].

Мета роботи: аналіз ефективності підготовки студентів III курсу медичного факультету зі спеціальності «Лікувальна справа» та «Педіатрія», які навчаються в Івано-Франківському національному медичному університеті (ІФНМУ), до складання ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок 1. Загальна лікарська підготовка».

Основна частина. Запорукою успішного складання будь-якого іспиту є систематична та ґрунтовна підготовка до практичних і семінарських занять, відвідування лекцій, участь у роботі студентських наукових гуртків, підготовка до доповідей і виступи на студентських наукових конференціях тощо. Комплекс аудиторної й позааудиторної роботи забезпечить отримання студентом ґрунтовних базових і фахових знань.

Під час проведення практичних занять використовуються, окрім усного опитування, оцінки самостійної аудиторної роботи, тестові завдання з акцентуацією на завдання типу «Крок 1». Перевага віддається задачам, які входять у банк даних тестових завдань, що рекомендовані ДО «Центр тесту-

вання професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація» при Міністерстві охорони здоров'я України» (ЦТ) і тестовим завданням, які наявні у щорічних екзаменаційних буклетах під час проведення іспиту. Навчально-методичні комплекси в ІФНМУ на дисциплінах, які входять до ліцензійного іспиту, 100% забезпечені даними тестовими завданнями.

Відповідно до «Положення про систему оцінювання якості знань студентів в Івано-Франківському національному медичному університеті (нова редакція)», затвердженого наказом ректора ІФНМУ №507-д від 17.07.2013 року, підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів з 80, зокрема отримав не менше 75% правильних відповідей за тестову частину підсумкового модульного контролю (ПМК). Наявність мінімального відсотку правильних відповідей на рівні 75% зумовлено, по-перше, підвищенням абсолютної величини критерію «склав» іспиту «Крок 1. Загальна лікарська підготовка» – 60,5% правильних відповідей, відповідно до п. 1.5 наказу МОЗ України від 29.01.2013 №62 «Про впровадження Протокольного рішення наради ректорів вищих медичних (фармацевтичного) навчальних закладів IV рівня акредитації та закладів післядипломної освіти МОЗ України від 15 січня 2013 року» щодо визначення у 2014 році показника успішного складання ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок 1», «Крок 2», «Крок 3», «Крок М» та «Крок Б». По-друге, причиною встановлення порогового рівня допуску до ПМК на рівні 75% є високий показник нескладання іспиту «Крок 1. Загальна лікарська підготовка», наприклад, у 2011-2012 н.р. – 55 студентів із 415 (13,2%) при величині критерію «склав» на рівні 50,5%, 2012-2013 н.р. – 48 із 392 (12,2%) також при величині критерію «склав» на рівні 50,5%.

Запорукою успішного складання інтегрованого ліцензійного іспиту «Крок 1. Загальна лікарська підготовка» є використання на ПМК тестових завдань, які входять до банку даних завдань ЦТ і до екзаменаційних буклетів «Крок 1».

Відповідно до «Положення про систему оцінювання якості знань студентів в Івано-Франківському національному медичному університеті (нова редакція)», затвердженого наказом ректора ІФНМУ №507-д від 17.07.2013 року, особливою формою внутрішнього контролю знань студентів є «ректорський контроль якості навчання» (РК), який проводиться з метою визначення рівня ефективності використання різних форм і методів викладання науково-педагогічними працівниками навчальних дисциплін, отримання інформації про характер пізнавальної діяльності, рівень самостійності й активності студентів, оцінки залишкового рівня знань з навчальної дисципліни, або окремого її модуля з наступним аналізом та узагальненням, належної підготовки для проходження ліцензійних і акредитаційних процедур та забезпечення максимально об'єктивного оцінювання знань студентів, перевірки якості навчального процесу на кафедрах та рівня викладання навчальних дисциплін окремими науково-педагогічними працівниками, перевірки готовності студентів до складання ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок» та з метою формування «групи ризику». Дана форма контролю може проводитись протягом вивчення навчального курсу або після закінчення вивчення навчального модуля (модулів), а саме: упродовж семестру – за темами навчальної дисципліни, що були вивчені у поточному семестрі на момент набрання чинності наказу ректора про проведення РК; на початку семестру – за темами навчальної дисципліни, що були вивчені у попередньому семестрі (за умови, що навчальна дисципліна викладається два і більше семестри); на початку семестру, наступного після повного закінчення вивчення навчальної дисципліни, за темами, що передбачені робочою навчальною програмою; у семестрі, в якому передбачено складання студентами даного курсу ліцензійного іспиту «Крок».

Ректорський контроль якості навчання проводиться

відповідно до наказу ректора університету. РК організовує та проводить деканат медичного факультету та відповідний фахівець відділу ECTS та моніторингу якості освіти. Пакет завдань для проведення РК розробляється науково-педагогічними працівниками кафедр, дисципліни яких входять до іспиту «Крок 1», затверджується на засіданні відповідної циклової методичної комісії та за допомогою відповідного програмного забезпечення вноситься у базу даних інформаційно-аналітичного центру університету. РК проводиться у формі комп'ютерного тестування в умовах, що наближені до іспиту «Крок 1» – 1 хвилина на 1 запитання. Оцінювання РК здійснюється згідно з «Положенням про систему ліцензійних інтегрованих іспитів фахівців з вищою освітою напрямів «Медицина» і «Фармація», затвердженого наказом МОЗ України №251 від 14.08.1998 р. та відповідно до п. 1.5 наказу МОЗ України від 29.01.2013 №62 «Про впровадження Протокольного рішення наради ректорів вищих медичних (фармацевтичного) навчальних закладів IV рівня акредитації та закладів післядипломної освіти МОЗ України від 15 січня 2013 року» щодо визначення у 2014 році показника успішного складання ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок 1», «Крок 2», «Крок 3», «Крок М» та «Крок Б». Результати РК обговорюються на засіданні деканату, центральної методичної комісії, ректорату чи Вченої ради університету.

З 2011-2012 н.р. рішенням ректорату та згідно з наказом ректора ІФНМУ №32-д від 13.01.2012 для студентів, які склали ректорський контроль нижче «критерію» 50,5% правильних відповідей, були впроваджені додаткові консультативні заняття (4 цикли) з дисциплін анатомія, біологія, гістологія, фізіологія, біохімія та мікробіологія. Також згідно з наказом ректора ІФНМУ №32-д від 13.01.2012 були сформовані «групи ризику» студентів, які можуть не скласти іспит «Крок 1». Студентам із даної групи ризику були рекомендовані відвідування консультативних занять з додатковими комп'ютерними тестовими контролями (4 цикли) після кожного закінченого циклу консультацій.

З метою допомоги студентам медичного факультету (спеціальності «Лікувальна справа» та «Педіатрія») у підготовці до складання медичного ліцензійного іспиту «Крок 1. Загальна лікарська підготовка» у 2011-2012 н.р. за ініціативи деканату медичного факультету з участю найбільш досвідчених викладачів дисциплін, які є складовими іспиту «Крок 1», було опубліковано «Практикум для підготовки до складання ліцензійного інтегрованого іспиту Крок 1. Загальна лікарська підготовка» (2012 р., 374 с.), який затверджений центральною методичною комісією університету (протокол №2 від 07.12.2011). Аналогічний практикум виданий у 2012-2013 н.р. (2012 р., 332 с.), затверджений центральною методичною комісією університету (протокол №1 від 19.09.2012) та планується видання у 2013-2014 н.р. (протокол центральної методичної комісії №1 від 25.09.2013). До посібника останньої редакції ввійшли тестові завдання первинних банків «Крок 1. Загальна лікарська підготовка» 1997-2005, 2010-2013 років. Посібник також містить опис регламенту проведення, оцінки результатів, підготовки до складання іспиту. Окрім цього, у поточному навчальному році планується видання «Практикума для підготовки до складання ліцензійного інтегрованого іспиту Крок 1. Загальна лікарська підготовка» (частина II), що затверджений центральною методичною комісією університету (протокол №1 від 25.09.2013). До частини II посібника включені тести екзаменаційних буклетів «Крок 1. Загальна лікарська підготовка» 1998-2013 років з правильними відповідями. Його видання планується з метою допомоги у підготовці до складання інтегрованого ліцензійного іспиту «Крок 1. Загальна лікарська підготовка» та з метою самостійної перевірки засвоєння матеріалу студентами медичного факультету (спеціальності «Лікувальна справа» та «Педіатрія»).

Враховуючи результати ефективності консультативних занять для студентів «групи ризику» (більше 50% студентів

у 2011-2012 н.р. та 2012-2013 н.р. успішно з першої спроби склали іспит «Крок 1») та низький відсоток відвідування занять студентами, згідно з рішенням ректорату ІФНМУ, відвідування консультативних занять студентами «групи ризику» у 2013-2014 н.р. є обов'язковими.

Висновки

1. Поетапне тестування (практичне заняття – підсумковий модульний контроль – ректорський контроль) є запорукою успішного складання інтегрованого ліцензійного іспиту «Крок 1. Загальна лікарська підготовка».

2. Проведення ректорських контролів і консультативних занять зі студентами «групи ризику» дозволяє покращити рівень підготовки до іспиту та сприяє досягненню більш високих результатів.

Література

1. Берещук М.Я. Тестовий контроль і рейтинг в освіті: Навчальний посібник / М.Я. Берещук, Ю.П. Бархаєв, Г.В. Стадник – Харків: ХНАМГ, 2006. – 106 с.

2. Волошинович В.М. Досвід підготовки іноземних студентів до здачі ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок 1. Стоматологія» / В.М. Волошинович // Галицький лікарський вісник. – 2013. – Т. 20, №3. – С. 116-117

3. Методичні рекомендації з підготовки до ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок 1» і «Крок 2» (для студентів) / [В.Ф. Москаленко, О.П. Яворовський, Я.В. Цехмістер та ін.]. – К.: НМУ, 2007. – 14 с.

4. Щевелева Г.М. Диагностическое тестирование предметных знаний первокурсников / Г.М. Щевелева // Педагогика. – 2001. – №7. – С. 53-58.

Багрий Н.Н.

Поэтапность подготовки к сдаче интегрированного лицензионного экзамена «Крок 1. Общая врачебная подготовка»

Резюме. Система лицензионных интегрированных экзаменов «Крок 1» представляет собой комплекс средств стандартизированной диагностики уровня профессиональной компетентности, является составной частью государственной аттестации студентов.

Цель работы: анализ эффективности подготовки студентов III курса медицинского факультета по специальности «Лечебное дело» и «Педиатрия», которые учатся в Ивано-Франковском национальном медицинском университете (ИФНМУ), к составлению лицензионного интегрированного экзамена «Крок 1. Общая врачебная подготовка».

В ИФНМУ при проведении практических занятий используются, кроме устного опроса, оценки самостоятельной аудиторной работы, тестовые задания с акцентуацией на задания типа «Крок 1». Залогом успешного составления интегрированного лицензионного экзамена «Крок 1. Общая врачебная подготовка» является использование на практических занятиях и итоговых модульных контролях тестовых заданий, входящих в банк данных задач ГО «Центр тестирования профессиональной компетентности

специалистов с высшим образованием направлений подготовки «Медицина» и «Фармация» при Министерстве здравоохранения Украины» и к экзаменационным буклетам «Крок 1».

Особой формой внутреннего контроля знаний студентов в ИФНМУ является «ректорский контроль качества обучения», который проводится в основном для оценки остаточного уровня знаний студентов по дисциплине или отдельного ее модуля с последующим анализом и обобщением; проверки готовности студентов к сдаче лицензионных интегрированных экзаменов «Крок» и с целью формирования «группы риска».

Таким образом, поэтапное тестирование (практическое занятие – итоговый модульный контроль – ректорский контроль) является залогом успешной сдачи интегрированного лицензионного экзамена «Крок 1. Общая врачебная подготовка»; проведение ректорских контролей и консультативных занятий со студентами «группы риска» позволяет улучшить уровень подготовки к экзамену и способствует достижению более высоких результатов.

Ключевые слова: лицензионный интегрированный экзамен, тестовый контроль знаний, тестирование, уровень усвоения знаний.

M.M. Bahrii

Single-Step Preparation to the Integrated Licensed Examination ‘Krok 1. General Medical Training’

Dean’s Office of the Medical Faculty (Dean – R.I. Yatsyshyn, Dr.Med.Sci, Professor, Honoured Doctor of Ukraine)

Department of Pathological Anatomy and Forensic Medicine (Head of the Department – I.O. Mykhailiuk, Dr.Med.Sci, Professor)

Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk

Summary. System of integrated licensed examinations is a standard means of professional competence evaluation, which is a part of students’ state attestation.

The aim: to analyse the preparation efficacy of the third-year students of the Medical Faculty (‘General Medicine’ and ‘Pediatrics’) of the Ivano-Frankivsk National Medical University to the licensed integrated exam ‘Krok 1. General Medical Training’.

Practical classes include oral answers, self-reliant work and multiple testing. The priority is given to those tests, which are a part of testing database recommended by Centre for testing professional competence of workers with the higher education (‘Medicine’ and ‘Pharmacology’) at the Ministry of Healthcare of Ukraine and examination booklets.

A special method of internal assessment as introduced – rector’s control of the education quality. It aims at evaluating the academic process and its outcome, analyzing the assessment system, preparing to the integrated licensed examinations and forming student ‘risk groups’.

Thus, single-step testing (practical class – final module control – rector’s control) ensures successful integrated licensed examination ‘Krok 1. General Medical Training’; rector’s control and consultation sessions with the students of the ‘risk group’ can improve the level of preparation and contribute to better results.

Keywords: integrated licensed examination, knowledge test control, testing, level of learning.

Надійшла 04.11.2013 року.